

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Mihael,

po božji milosti in po božjem usmiljenju knez in škof Lavantinski, prisednik prestola Njih svetosti, velikokrižnik cesarskega avstrijskega Franc Jožefovega reda, doktor bogoslovja,

sporoča mnogočastiti duhovščini in vsem ljubim vernikom svoje škofije pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Sina v edinosti svetega Duh!

(Dalje).

Preljubi v Gospodu!

Nadalje naj se, ako mogoče, prirejajo Marijine jubilejske božje poti k posebno slovečim in priljubljenim Marijinim cerkvam domače škofije. Skoraj vsaka izmed 24 dekanij ima prav vabljivo Marijino božjo pot. Izredno slovece Marijine župnijske cerkve so: novozidana bazilika Marije, matere milosti, v Mariboru; potem Mati božja na Črnigori ob Ptuj in v Novištiti ob Gornjem gradu; Mati božja v Rušah in v Puščavi; Marija Nazaret, Šmarije ob Jelšah in sv. Marija na Sladkigori, Marija Snežna na Velki in sv. Marija v Zagorju, sv. Marija v Dobju in v Dobovi, sv. Marija v Polenšaku in na Prihovi in še mnogo drugih. Med podružnicami se odlikujejo sv. Marija v Petrovčah, Marija pomagaj v Vitanju, Marija Lurška v griški župniji, sv. Marija na sveti Gori, sv. Marija na Tinskem, sv. Marija na Grački gori nad Sevnico in na Brinjevi Gori pri Konjicah in še mnogo drugih.

Premožnejši škofljani se bodo mogli udeležiti velikih božjih potov k brezmadežnemu spočetju Marijinemu v Lurdu. Velikansko romanje k svetovno znani Marijini božji poti se bo priredilo meseca julija tega leta z Dunaja, drugo morebiti meseca avgusta iz Ljubljane.

Posebna izjava ljubezni in vdanosti do Marije se bo vršila v stolni in mestni župnijski cerkvi k sv. Janezu krstniku v Mariboru. Goreči Marijini častilci so namreč dali postaviti v stolni cerkvi krasen altar svetega rožnega venca za ceno 5950 kron, katerega hočem vpriču vseh gospodov dekanov letos slovesno posvetiti. V veličajni predmestni župnijski cerkvi Marije, Matere milosti, se bo pa postavil na velikem altarju in svečano blagoslovil dragoceni nasadek s tronom za cudodelni kip Marijin.

Za prijazno cerkev sv. Jožeta ob Mariboru so častiti misijonarji sv. Vincencija Pavijana na čast brezmadežnemu spočetju preblazene device Marije pod imenom čudodelne svetinje pripravili mramornat altar, ki velja 5000 kron in katerega želim dne 1. letošnjega majnika svečano posvetiti. Pod Marijinim kipom bo napisano: O Marija brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo! Krasni kip bo stal med sohami sv. Vincencija Pavljana in sv. Franciska Ksaverija.

V stalni spominj na zlati Marijin jubilej bi pač srčno želel, da se prvo advenno nedeljo tega preznamenitega leta začne večno čiščenje najsvetejšega altarskega zakramenta po vsi škofiji k večji časti Sinu božjega in njegove brezmadežne Matere in v pravo srečo vseh dragih mi skotljanov.

Pred 8. decembrom 1904 naj se opravi, ako le mogoče, devetdnevna ali vsaj tridnevna pobožnost k brezmadežnemu spočetju Marijinemu. Na predvečer naj od šeste do polsedme ure po vseh cerkvah v škofiji slovesno zvonjenje glasno oznanjuje po razsežni škofiji visoki pomen prihodnjega 8. decembra. Služba božja se naj na

ta preljubeznivi praznik opravlja z vso prisrčenostjo, ter se naj sklene z ambrozijansko zahvalnico *Te Deum laudamus*.

Neposredno pred zahvalno pesmijo pa se naj vsa škofija častiljivi Devici in Materi daruje in posveti s pridejano molitvijo, za katere opravljanje podelim vsled papeževega pooblastila od dne 28. avgusta 1903 vsakdanji odpustek 50 dni. *Posvetitev brezmadežnemu spočetju deviške matere božje Marije.*

O presveta Devica! V trdnem zaupanju, da ni nihče zapuščen, kdor kliče tebe na pomoč, prihajamo mi verniki Lavantinske škofije k tebi v svojih potrebah, skrbih in bolečinah, da nam po svoji mogočni prošnji zadobiš milosti in pomoči od svojega božjega Sina.

Da pa, o Mati milosti, tem gotoveje uslišiš naše otroške prošnje, in da nas in naše tem mogočnejše varuješ zoper skrivne in očitne sovražnike, izrekamo s tem očitno in skupno, da se hočemo tebi, ki si bila od prvega trenotka svojega spočetja čista in neomadežana, na poseben način dati v last ter ti služiti.

Zato danes pred obličjem tvojega ljubega Sina in našega v najsvetejšem zakramentu resnično in bistveno pričujočega Gospoda in Vzveličarja Jezusa Krista, ter vpricho naših svetih angelov varihov in kristnih patronov posvetimo in izročimo tebi same sebe in svoje trude in svoja dela, kakor tudi svoje družine, občine in svojo domovino s trdno voljo, da je ta posvetitev nepreklicna za nas in naše potomce.

O brezmadežno spočeta devica in mati božja Marija, sprejmi milostno našo zvezo, ki smo jo danes sklenili s teboj; sprejmi nas za svoje otroke in daj, da nam bo tvoje najčistejše srce, ki je tako tesno sklenjeno s srcem tvojega božjega Sina, slonokoščen stolp, v katerem najdemo varstvo in zavetje pred poželjivostjo mesa, pred hudobnim svetom in pred satanom! Povej, ti pribežališče grešnikov, Jezusu, svojemu Sinu in našemu Bogu in Gospodu, da smo z žalostjo napolnjeni zavoljo svojih lastnih grehov in zavoljo vseh drugih v vseh časih in na vseh krajih!

Izprosi, o Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta, našim predstojnikom razsvetljenje, da skrbijo v modrosti in pravčnosti za našo častno in večno srečo; nam podložnikom pa pridobi milost, da smo z zaslužnjem vdani in pokorni svoji od Boga postavljeni oblasti!

O pomoč kristjanov, izprosi božjo podporo našemu svetemu očetu papežu Piju X., našemu ljubljenu cesarju Francu Jožefu I., našemu nadpastirju in vsem našim duhovnikom! Izprosi pravičnim stanovitost v dobrem, grešnikom pokoro in poboljšanje, krivovercem in nevernikom razsvetljenje in izpreobrnjenje, vsem našim domaćim nebeški blagoslov, umirajočim srečno smrt in ubogim dušam v vicalih rešenje iz strašnih muk!

Sprejmi pod svoj materin plašč, o Kraljica nebes in zemlje, naše župnije, našo drago škofijo in našo ljubo domovino!

V. Prosi za nas, sveta božja Porodnica!

R. Da bomo vredni obljub Kristovih!

Molimo.

O Bog, ki si po brezmadežnem spočetju preblazene Device svojemu Sinu pripravil vredno prebivališče, prosimo te, da kakor si njo z ozirom na smrt svojega Sina obvaroval vsakega madeža, tako tudi nam daš po njeni priprošnji s čistim srcem dospeti do tvojega gledanja. Po tistem Gospodu našem Jezusu Kristu, svojem Sinu, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

O p o m b a. Kdor predstoječo posvetivno molitev v lavantinski škofiji moli pred podobo Matere božje s skesanim srcem, dobi odpustek 50 dni enkrat na dan. (S. Congreg. Indulgent. et sacr. Reliq., die 28. Augusti 1903).

(Konec pride).

XVII. nedelja po Binkoštih.

Učenik, katera je največa zapoved v postavi?

(Mt. 22.)

Šolski pričetek gromadi te dni v sole učence in učiteljstvo. Po daljšem odmoru nastopijo in to z osveženim duhom in svežo močjo svoj zopetni poklic učitelj učec, učenstvo poslušajoč in se učec.

Morda bode umestno, če premislimo danes nekoliko dolžnosti teh, ki uče našo mladino — učenikov in učiteljic ter dolžnosti onih, ki se uče — učencev in učenek.

Ni nam ob tem namen, kakor da bi hoteli učeče posebno obremenovati ali jim biti vsiljivi nadzorniki, nego ta misel nam je, da mora tudi ta, ki uči, od časa do časa iti v se in kolikor mogoče natančno obvestiti se o svojem stalu.

*

I. Kakošne dolžnosti ima učenik?

„Učenik“ se pusti klicati naš Gospod in Odrešenik in ni veliko častitljivejših besedi od besede „učenik“.

„Učenik, vso noč smo lovili in nismo ničesa ujeli,“ (Luk. 5, 5.) govoril je pred mogočnim ribjim vlakom Simon-Peter našemu Izveličarju in je potem verujoč na njegovo besedo vrgel mrežo ter s tovariši apostoli zajel toliko število rib, da se jim je trgala mreža.

V evangeliju sv. Luke (6, 40) beremo naslednje učiteljski poklic časteče zatrdilo: „Učenec ni več nego učenik; popolnoma pa bo vsak, če je kakor njegov učenik“.

Vzvišeno znanovanje torej „učenik“ in učiteljstvu vzvišena naloga.

Zato pa izvirajo iz take imenitne naloge tudi isto tako tehtne dolžnosti.

Učenik naj bo vselej popolnoma in izgledno kos temu, kar uči. Zato naj se vežba dan za dnem v vsem, kar je v šoli njegova naloga. Tudi najpriprosteja stvar naj mu nikoli premalenkostna ne bo, da bi se popolnoma ne vglobil v njo. Sploh pa naj si pridobi najobširnejo vednost v vseh mogočih tvarinah, kar jih je izumel človeški napor in duh. Ob sposobnih učencih jih bo porabil vse: ker ni je stvari, da bi mu ob njej ti ne stavili velikokrat težkih in zamotanih vprašanj. Učitelj, ki bi hotel biti vsem vse, bi moral sam znati vse.

Kakor tak naj potem jame svoj pouk ter nastopi po apostolovem naročilu: „Oznajuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno; prepričaj, prosil, svari z vsem potrpljenjem in ukom“. (II. Tim. 4, 2.)

Tem potem si pridobi vdanih poslušalcev v toliki meri, kakor Simon-Peter rib ob tiberijskem jezeru, ko se je njemu in tovarišem trgala mreža. Kupičili se bodo krog njega in ga ne bodo hoteli zapustiti,

da mu bo veljalo, kakor se je izrazil Peter, ki je govoril tudi imenom svojih soapostolov nebeškemu mojstru-učeniku z izrecilom: „Gospod, k komu pojdemo? Besede imaš večnega življenja“. (Iv. 6, 69.)

Prav vsem pa naj bode učitelj z izgledom svojega lastnega življenja učenik. „Besede ganejo — izgledi potegnejo seboj“ govori narodova modrost. Večna beseda pa pravi: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in časte vašega Očeta, kateri je v nebesih“. (Mat. 5, 16.)

Mladina ima srnje oči in koj kmalu opazi, kako je pri predniku s tem, česar družih uči. Ko bi govoril učitelj belo, ravnal pa o tem istem črno, potem je pri kraju z vsim svojim ukom in stvari in domovini ne bo storil nikake nevsuge, če prav kmalu obrne hrbet temu svojemu poklicu.

II. Kakošne dolžnosti ima učenec?

V knjigi Jezusa, sinu Sirahovega (51, 36.) beremo: „Pridobite si nauk kakor veliko število srebra in vzemite ga v posest kakor veliko zlata“.

Mladina! več nego svetno srebro in zlato je vreden tisti pouk, ki si te dni zopet ponj prišla v šole. Težka in važna je dolžnost učenikova, da uči; a isto tako nežna in dostikrat tudi ne lahka je tvoja dolžnost, da slušaš in se učiš. Ne lahka, sosebno še kadar primanjkuje v očetovi hiši — ne lahka tudi, kadar bi bil preslabih zmožnosti, akopram je to zadnje slovenskim glavam le bolj izjema.

Učenik ima dolžnosti do učenca; a še več in morda še bolj imenitnih ima do učenika učenec.

V učeniku mora spoštovati učenec onega namestnika starišev, ki mu je sedaj več važnosti, nego oče in mati. Ni ga namreč očeta in matere, da bi bila kos vsemu raznovrstnemu pouku v šolah; zato mora z doma v šolo. Velikrat tudi domačo izrejo izpopolnui šola. Le malokateri učencev je namreč rojen v takih razmerah, da bi mu oče in mati v stanu bila dati vseh potrebnih navodil za življenje in za vedenje v življenju v raznih človeških razmerah. V takem slučaju bi zlatom in dragim kamenjem ne bilo mogoče preplačati odgojitelja-učenika. Marsika-

teri priprost deček je le po učeniku, ki mu je z modro izkušnjo zarisal pot skozi življenje, prišel naprej; tako daleč naprej, da je v cerkvi, v državi in v domovini postal sreča človeštva in njega ponos. — Zato je učenčeva naloga brezmejno spoštovanje in pokorščina do učenika.

V spoštovanju do učenika mora učenca podpirati tudi dom. Ne da bi prva beseda, ko se vsedejo opoludne na kosilo, zabavljica bila zoper tega, ki mora sinu biti vse. Bridko se bo le za nekaj let kaznovalo tako postopanje nad očetom in materjo, a ne nad učenikom, ki takrat že davno nima opraviti več s tako nezahvalno rodovino.

Naj bi stariši v tem posnemali izgled moža, ki je vzniknil iz priprostega slovenskega naroda, a prišel na stalo cesarskega namestnika kranjske dežele. Kakor hitro bi bil kateri njegovih otrok le besedo zinil zoper učenika, moral je ob tej priči zapustiti skupni družinski obed. To dejstvo vemo prav iz njegovih ust. Da se mu je posrečila taka izreja, ni treba pristavljati.

A tudi sv. beseda zahteva spoštovanje in pokorščino vsakateri oblasti, ki je nad nami. V listu do Rimljanov (13, 2—5) beremo: „Kateri se torej ustavljajo oblasti, ustavljajo se božji volji . . . zatorej morate podložni biti ne le radi strahovanja, nego tudi radi vesti.“ Velikrat se pa trudi s teboj učenik, ki je častno osivel v tej častiti službi. Takrat ti posebno še glede na tvojega učitelja velja sv. beseda: „Pred sivo glavo vstani in spoštuj osebo starega človeka, ter se boj Gospoda, svojega Boga. Jaz sem gospod“. (III. Moz. 19, 32.)

*
*
*

Dragi! Ali obljublja tudi sv. beseda dostojnega plačila onemu, ki si je izbral v stanovski poklic pouk in izrejo mladine? Da, tako krasno besedo da z lepa veličasneje ni mogoče. V Danielovi (12, 3) knjigi namreč beremo takole: „Kateri pa so bili učeni, svetili se bodo kakor nebesna svetloba in kateri jih veliko poučuje v pravici, kakor zvezde na vse večne čase“. In je-li brez svetopisemske obljube mladina, ki se zvesto pokori in sluša besedam vestnih uče-

nikov in učiteljic? Tudi ne. Saj sv. poročilo, ko končuje povest o poslušnem detetu Jezusu v Jeruzalemskem templju, dostavlja vsem časom, vsem nam, sosebno še mladini nad vse važno izjavo: „In Jezus je rasel v mladosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh“. (Luk. 2, 52.)

Dragi! Učeniki torej „kakor zvezde na vse večne čase“; mladina pa „v milosti pri Bogu in pri ljudeh“. Ali ne zadostuje to isto tako učeniku kakor učencu? Amen.

Zatrite nekdanje cerkve in kapele ljubljanske.

10. Cerkev sv. Jožefa.

(Dalje.)

Glasba in petje.

Opisovaje kore diskalceatskega svetišča sem omenjal orgelj na koru vrh žagrada in onih, ki so se oglašale v mrtvaški kapeli. Poglavitne orglje pa so se nahajale na velikem koru. Prvotne orglje na tem prostoru so bile gotovo zelo skromne. Leta 1732. so sklenili bosači, da si omislijo nove, večje. Pogodili so se z orgljarjem Ivanom Stainhoferjem za 630 gld. Nove orglje naj imajo šestnajst registrov in dvojno tipalo: eno z dvanajstimi, drugo s štirimi registri. V pogodbi je tudi stala zahteva, da mora Stainhofer sprejeti stare orglje za sto goldinarjev, ko bi jih ne mogli prodati drugam. Pozlatarju Jamšekcu so dali za okrašenje 80 gld. Nove orglje so prvokrat zapele ob obletnici cerkvenega posvečenja leta 1733. A diskalceatom ni zadostovalo šestnajst registrov. L. 1737. je moral Stainhofer dodati njihovim orgljam še pet novih registrov. Za ta dostavek so mu šteli menihi 112 gld. Večja poprava velikih orgelj je zabeležena l. 1752., ko so prenavljali spodnji del kora. Nerodni leseni izbok so odstranili, orglje pa potisnili noter, preizkusili in prenovili. Meseca malega srpana l. 1760. so jih morali zopet temeljito popraviti. Priteple so se vanje podgane, ki so tako razjedle piščalke, da niso bile več za rabo. Popravljenе orglje so oklenili z drobno pleteno mrežo.

O slovesnih prilikah so bučale v cerkvi sv. Jožefa t r o b e n t e in b o b n i c e. Na dis-

kalceatski kor so prihajali ob izrednih slavnostih deželni trobentači in vojaki; a tudi narodni godci so izvajali tamkaj svojo „umetnost“. Dne 17. rožnika 1772 o pričetku osmine praznika presv. Rešnjega Telesa so med navadno sv. mašo z blagoslovoma prvokrat na diskalceatskem koru muzicirali kmetiški godci iz Šiške. Sicer je vlada že leta 1751. prepovedala takšno šumno glasbo po cerkvah, a Sv. Jožef na Ajdovščini še l. 1773. ni bil brez nje. Se tedaj so dohajali na njegov kor deželni trobentači.

Imeniten del službe božje je petje. Diskalceati so se ravnali ob cerkvenih opravilih — vsaj tako izrečno poroča diskalceatska kronika o mrtvaških obredih — po svojem avguštinskem obredniku. Prav tako so imeli tudi svoje redovno petje.

Leta 1725. jim je došel iz glavnega defintorija ukaz, da naj se posvetujejo, bi li ne kazalo prositi papeža za uvedbo gregorijanskega koralnega petja na mestu starega diskalceatskega („stat uneres alten morosen Gesanges“, stoji v kroniki). Ljubljanski bosači so bili v tej stvari vsi enemisli: tako naj ostane, kakor je bilo doslej. Gregorijanski koral naj se ne uvede zaradi starih samostancev. Kako naj bi se ga naučili tisti, ki so po 60, 70 ali vsaj blizu toliko stari? kako oni, ki nimajo posluha? Ob taki preuredbi bi se spotikali obuti avguštinci, saj jih že tako dovolj obirajo. Na poti je tudi nedostaja novcev, ki bi jih bilo treba šteti za drage koralne knjige, pripravno glasbilo. Najeti bi morali tujca, ki bi jih učil novega petja, ker mu ni več noben domačin. In kakšno bi bilo pohujšanje, ki bi ga zakrivila odprava dose-danjega, več nego sto let običajnega petja! Tako so modrovali diskalceati, toda vse njihovo oporekanje je bilo zaman. Gregorijanski koral je prodril. K zmagi so mu pomogli najbrže drugi diskalceatski samostani, ki so se izjavili zanj. Na vseh svetnikov dan leta 1729 se je prvokrat razlegalo po cerkvi sv. Jožefa koralno petje.

Ob navadnih duhovnih opravilih sklenjenih z latinsko pesmijo so pevali diskalceati sami, o slovesnejših prilikah pa so klicali na pomoč pevce semeniščnike. A leta 1769. so sklenili, da jih ne

pozovejo nikdar več; zamerili so se jim, ker so skoro vselej prihajali prepozno.

V cerkvi sv. Jožefa je bilo običajno tudi ljudsko petje. Na sv. Jožefa dan leta 1759. je bila zjutraj ob šestih velika peta koralna sv. maša z azistencijo, po maši pa so zapela kmetiška dekleta — najbrže Šišenčanke — slovensko pesem. O slavnosti sv. Ane leta 1763. so duhovniki z ljudstvom vred peli novo pesem na čast tej svetnici. Krog leta 1770. in gotovo že tudi poprej so ljubljanske krščénice med sv. mašo o polšestih zjutraj večkrat prepevale slovenske pesmi. S slovensko pesmijo so počastila dekleta sv. Ivana Nepomučana o njegovi devetdnevniči leta 1773. vsako jutro pri sv. maši z blagoslovoma; zapele so „sveto“ brez orgelj.*

Kakor nemška propoved gojila se je v diskalceatski cerkvi tudi nemška pesem. Oglašala se je iz ust pevcev duhovnikov celo o taki priliki, kakor je vstajenje Gospodovo. Za procesijo na veliko soboto leta 1735. so ljubljanski diskalceati nemško peli.

* Zanimivo, da se danes v tudi meniški cerkvi ni nič drugače. Konec sv. rešnjetelesne jutranje maše zapojejo namreč dan za dnevom pri ljubljanskih frančiškanih krščénice „sveto“ brez orgelj časih bolje, časih slabije, kakor je kor. Raznovrstnih arij jim ob naših mojstrih oo. Hugolinu Sattnerju in Ang. Hribarju pač ne manjka.

Vr.

(Dalje pride).

Začetki krščanstva na Japonskem.

(Konec.)

45. Krščan prihaja na dan.

Motil bi se, kdor bi mislil, da novejši japonski krščani niso okusili čaše irpljenja, ki so jo morali njihovi dedje izpiti do dna. Omenjam naj le preganjanja, ki je zabučalo navzlic proglašeni svobodi leta 1870. v Urakami na Japonskem zoper cerkev Kristovo. Tedaj so nezabogi silovito napali krščane, jih povezane tirali na ladijo in nato zavlekli v kičonsko pokrajino, kjer so jih neusmiljeno trapili.

Za preganjanjem je napočila krščanom milejša doba. Ponekod se je krasno razcvela katoliška vera. Zlasti se je vkoreninila na otokih Lin-Kin (Lu-ču). Tja jo je zanesel neki tesar iz Ka-

gošime. Vlada ga je postavila za učitelja na obrtni šoli v mestu Naze. Vsem je ugajalo njegovo vedenje in brezmadežno življenje. Ko so izvedeli ondotni meščani, da je krščan, poprosili so ga, da naj bi jim oskrbel kakega misijonarja. Kdo bi bil rajši vslišal tako prošnjo od kagošimskega tesarja? Poročil je na višjo cerkveno oblast, ki je poslala tjakaj o. Ferrieja. Mesto mu je napravilo sijajen sprejem. Na stotine ljudi ga je spremljalo v šolo, kjer je prišlec jel oznanjevati Kristovo vero. Njegova prva propoved je trajala tri ure. Ko je nehaj, jeli so mrmrati besede božje željni poslušalci in moral je govoriti še tri ure — prav do večera. Ednajst dni je nadaljeval misijonske govore in žel nenavadne sadove.

Na Japonskem blagodejno delujejo mnogi cerkveni redovi. Na stotine poganskih otrok zavrženih od starišev sprejemajo in vzgajajo v sirotišnicah vrle redovnice sestre „Detinstva Jezusovega“. Njihovi sodelalci so člani sv. detinstva, bratovščine, ki je zelo razširjena po naših krajih. V novejšem času so se naselile cistercijanke in ljubiteljice sv. križa.

Raznim moškim redovom so se pridružili pred nekaterimi leti na Japonskem trapisti, ki so privabili že mnogo pogonov v naročje sv. cerkve. Najizdatnejše sredstvo za razširjenje krščanstva so konference, ki jih prirejajo menihi misijonarji. To so poljudni govori o temeljnih resnicah sv. vere: o Bogu, o stvarjenju, o neumrljivosti duše i. dr. H konferencam prihaja na stotine vedoželjnih poslušalcev. Tudi tisk rabi misijonarjem v verske namene. V Tokiu izdajajo znanstven časopis, ki čvrsto razpršuje pogansko in krivoversko temo.

V vseh slojih japonskega prebivalstva se dandanašnji nahajajo katoličani. Mnogo je skrivnih pristašev Kristovih. Višji krogi gledajo še vedno po strani krščanstvo, češ da v tегne bitinevarno državi in zato si marsikdo ne upa na dan s svojo vero.

O raznih svečanih prilikah se očitno pokaže v vsem svojem sijaju ona, ki so nad njenim grobom že vriskali pogani, češ da je uničena,

zatrta. Časniki so poročali, da je bila letos v glavnem mestu japonskem, v Tokiu krasna procesija o Telovem. Preko tisoč katoličanov je spremljalo s svojimi škofi Zveličarja v oltarskem zakramentu. Taki bliščobni pojavi krščanskega verskega prepričanja zelo vplivajo na pogansko množico.

V protikrščanski smeri se péhajo novodobni budisti poizkušajoči se z besedo in pismom odvrniti Japonce od Krista.

Razen katoličanov imajo tudi druge krščanske ločine svoje misijonarje na Japonskem. Pravoslavni krščani štejejo tamkaj blizu 30.000 duš v 160 občinah s 175 cerkvami. Središče jim je v mestu Tokio, kjer je pravoslavno semenišče, katekizatorska šola in žensko eparhijalno učilišče. Protestantstvo razširja krog tisoč propovednikov na Japonskem.

46. Sedanja cerkvena uprava na Japonskem.

Papež Leon XIII. je vstanovil katoliško hierarhijo v pokrajini „Vzhajajočega solnca!“ Veliki škof stoluje v Tokiu, njemu podrejeni škofje pa v Hakodati, v Osaiki in v Nangasaki. Na razpolago so nam statistički podatki o poslednjih dveh škofijah (gl.: Voditelj VII. 377).

V osaki vladavini deluje poleg škofa 25 evropskih misijonarjev, 2 duhovnika rojena Japonca, 4 Marijini bratje, 4 semeniščniki, 40 domačih katehistov, 16 francoskih sester „Detinstva Jezusovega“. V imenovani škofiji je 34 krščanskih občin, 8 cerkva in kapel, 24 molilnic. Šole so štiri s 419 učenci; kolegij šolskih bratov vzgaja sto mladih Japoncev; v petih sirotišcih se oskrbuje 228 otrok. Razen omenjenih zavodov je še nekaj obrtnih šol.

V nangasaki škofiji se trudi s škofom vred 33 evropskih misijonarjev, 24 domačih duhovnikov, 35 katehistov Japoncev, 12 potovalnih krstiteljic, 15 Marijinih šolskih bratov, 23 sester „Detinstva Jezusovega“, 8 frančiškank, 4 sestre sv. Pavla iz Chartres in 170 domačih devic, živčih v desetih kongregacijah. Nangasaški misijon šteje 140 krščanskih občin, 63 cerkva in kapel, 53 molilnic, bogoslovje, semenišče, 2 novicijata, postulat, kolegij z 210 gojenci, penzionat s 35 gojenci, štiri dekliške šole s 416 učen-

kami, 8 sirotišč z 283 sirotami, zavetišče za go-
bavce, bolnico, sedem lekarn in tri katehumenate.

Katoličanov je sedaj na Japonskem 60 do
70.000 — še enkrat manj nego jih je bilo pred
320 leti. Majhna peščica med 38 milijoni poko-
rečimi se mikadu! Dal Bog, da iz tega gorčičnega
zrna zraste skoro mogočno drevo družice v svoji
haldirni senci vesoljni Japonski narod.

P. B.

Popotne drobtine.

I.

K o d a n j , 24. julija 1903.

Kaj me gledaš, deček, tako radovedno? Ali
imam kako posebno znamenje, ki me loči od
drugih ljudi? Da, tujec sem, daleč od doma.
Vozil sem se po suhem in po morju, preden sem
došel na Dansko. Ako prideš kedaj k nam, sku-
šal boš tudi ti, kaj je tujina.

Pot me je privedla do krasnega trga, ob-
danega s kraljevimi palačami. To je Amalien-
borg. Ob koncu poslopij se vpenja velikanska
kupola, venčana s križem. Pozna se, da je cerkev.
Grem bliže. Pri glavnih vratih se mora plačati
25 örov vstopnine, iz česar sklepam, da to ni
katoliško svetišče. Notranjščina se lesketa v mra-
morju, odtoč običajno ime m r a m o r n a t a
c e r k v e v. Poseben sijaj jej dajejo mogočni le-
stenci, ki visijo iznad stropov ter se zrkale s svo-
jimi zlatimi okraski v zbrušenem kamenu in
steklu. Ljudje so prihajali in odhajali, a nikomur
ni prišla na misel molitev. Ni čuda. Luteran nima
v cerkvi drugega, nego govornika, ki mu razlaga
sveto pismo. Zato ne najdeš v njej ne tabernaklja,
ne svetih podob, ne prijetnega vonja po kadilu
in svežih cvetkah. Nam pa so cerkve zemeljska
nebesa, blaženi Sijon, ki se je preselil z nadzem-
skih višin med človeške otroke. Nam so cerkve
hiše božje, v katerih se klanjajo Gospodu vseh
gospodov kralji in cesarji.

Pri odhodu me je vprašal gladko obriti cer-
kvenec, ki je pobiral vstopnino, ali sem pridigar?
Pritrdil sem brez pomisleka. Bom mar rekel, da
nisem? Seveda je naša služba drugačna mimo
službe evangelijskega pastora. Mož bi bil rad
izvedel še kaj več, toda mudilo se mi je dalje.

V središču Kodanja dobim drugi luteranski

tempelj. To je F r u e k i r k e , kar bi se reklo
po našem Gospejna cerkev. Smatra se za dansko
metropolo. Njen glavni kinč je Odrešenik sveta,
visok, iz mramorja izklesan kip, ki ga je izvršil
glasoviti danski umetnik Thorvaldsen († 1844).
Na vsaki strani Odrešenikovi stoji po šest apo-
stolov, da imaš pred seboj ves apostolski zbor z
Gospodom na čelu. Ta skupina ima svetovno
slavo, zato jo pride gledat vsak tujec. Fruekirke
hrani še nekaj drugih Thorvaldsenovih umotvo-
rov. Med njimi nam je omeniti lepo skupino, ki
predstavlja sv. Ivana Krstnika, oznanjujočega zbra-
nim Judom pokoro. Prav tako zanimiva sta živo
vpodobljena prizora, ki predočujeta Kristov vhod
v Jeruzalem ter njegovo zadnjo pot na Kalvarijo.
Sicer pa se odlikuje cerkev po svoji praznoti.
Pred seboj imaš gole stene in nekaj nemega
stebrovja, nič drugega. To je ona evangelijska
priprostost, ki se opaža v vseh luteranskih temp-
ljih. Pravijo, da se mora Bog moliti v duhu in v
resnici, in da zato ni treba kinča, ki bi tudi po
vnanje vplival na naše počutke. Jaz sem se dolgo-
časil v praznih prostorih ter sem bil ravno tako
hladen, kakor zidovje okoli mene. (Dalje prih.)

Župnik Josip Lavtižar.

Iz domovine.

O podobi žalostne Matere božje na pre-
sno naslikane nad stranskim vhodom na zu-
nanji steni cerkve sv. Florijana v Ljubljani je
omenila „Danica“ v svojem letošnjem 13. listu,
da je vsled vremenskih vplivov skoro popolnoma
vničena. Prepotrebne obnove tega krasnega dela
pokojnega umetnika Ivana Wolfa se je izza na-
ročila prečast. gospoda šentjakobskega župnika
prelata Ivana Rozmana lotil akademiški slikar
g. Ludovik Grile in jo minoli mesec srečno
dovršil. Skupina pomoči prosečih zemljanov se
z bolom in nado na upalih obrazih zopet ozira
na čudotvorno podobo žalostne Matere Božje
gori v oblakih. Tik pod Marijo stoji napis: Ma-
ria mater dolorosa. Na traku, ki ga drže an-
gelji, pod podobo je z dvema besedama: Asilum
labacense (zavetje ljubljansko) zabeleženo,
kakšen zaklad hrani cerkev sv. Florijana. Zdolaj
v voglu tičita letnici 1875—1901; prav spodaj pa
je slovenski napis: Čudodelna varhinja
ljubljskega mesta. B

Najtežji zvon na Slovenskem s 118 stoti ima Gospa Sveta na Koroškem; a na Kranjskem se odlikuje sedaj z največjim zvonom krasna dvo-stolpa cerkev Marije Device v Polju poleg Ljubljane. Kakor njegovi blagoglasni štirje tovariši pred več nego četrstoletjem prišel je tudi ta sto-inosemstotni velikan iz Hilzerjeve zvonarne v Dunajskem Novem mestu. Dne 7. t. m. ga je v Polju krstil presvetli vladika ljubljanski. Novi poljski zvon prekaša vse bronaste glasnike, kar jih visi po stolpih ljubljanske škofije. Pretehtajmo nekatere! Ljubljanske stolnice veliki zvon cenijo na 63 ali 64 stoti stotov. Najbliže mu je po teži ljubljanski šentjakovski orjak z 59 stoti (3300 kg). Sv. Peter je oddal stari 36 stotov veliki zvon, dar generalnega vikarja Schillinga, svoji podružnici sv. Nikolaja v Bizoviku in se ponaša sedaj z ve-likanom, ki tehtja 58 stotov 48 funtov. Franči-škanski tehtja krog 36 stotov. Trnovski veliki zvon ima 35 stotov. Po blagoglasju in teži se odlikuje šmarnogorski bronasti klicar, ki tehtja 52 stotov 48 funtov. V nastopnih vrsticah stoji zabeležena teža še nekaterih zvonov: Stara Loka blizu 46 stotov; Trzič 46 st. 20 f.; Radovljica 42 st.; Škofja Loka 41 st. 73 f.; Šmartin pred Kranjem 40 st. 92 f.; Dobrova 40 st. 70 f.; Kranj 40 st. 24 f.; Crngrob 35 st. 70 f.; Brezovica poleg Ljubljane nekaj nad 34 st.; Preddvor 28 st. 50 f.; Kamna gorica 28 st. 37 f.; Dob 27 st. 30 f.; Prelošlje 26 st. 65 f.; Šma-rije pod Ljubljano 26 st. 15 f.; Cerklje na Gorenj-skem 25 st. 96 f.; Naklo 25 st.; Sv. Jošt 24 st. 20 f.; Horjal 24 st. 10 f.; Višnja gora 20 st. 75 f.; — sami pritlikavci proti novemu poljskemu orjaku.

Trnovski župljani v Ljubljani so se na na malega šmarna dan 8. t. m. slovesno spomi-njali one dobe, ko so pred petdesetimi leti za časa zidanja sedanje župne cerkve zahajali nji-hovi predniki na službo božjo h kapelici Matere božje sloneči ob rimskem obzidju v Krakovem. V spomin na to in da bi proslavili petdesetlet-nico proglašenja brezmadežnega spočetja Mariji-nega so šli omenjeni praznik ob dveh popol-dne v izprevodu iz župne cerkve k imenovani

lepo ozaljšani kapelici. Tam so se razlegali iz ust obilno zbranega vernega ljudstva in zlasti mladine odpevi litanijam in krasne Marijine pe-smi. Nato so se vrnili izprevodniki v trnovsko cerkev, kjer so prejeli blagoslov s presv. Rešnjim Telesom.

Zrnje.

Božja roka. Bilo je l. 1848., ko je na Du-naju nastal upor. Uporniki so streljali iz oken na cesarske vojake. Neki teh upornikov, vseučil-liški dijak, je stal ob oknu, ter — streljal. Imel je pobožno matč. Bilo ji je hudo, da so nje-nega sina zapeljali slabi tovariši. Zbala se je, da kaka nesreča ne zadene sina, in kaj potem za njegovo dušo? Zato je vzela bogoljubna mati kip Matere božje ter ga postavila na okno, da bi blažena Devica Marija tem zanesljiveje varo-vala njenega sina.

Sin vidi kip, in misli, da mu hoče mati braniti, naj bi dalje ne streljal. Zato ga pograbi in ga v jezi odnese nazaj v sobo. Vrne se na okno, a ta hipec počí na ulici, in sovražna kroglja ga zadene sredi čela, — mrtev se zgrudi izgub-jeni sin te pobožne matere na tla. X

Kako moreš videti na zemlji nebesa. Neko nedeljo je pridigoval župnik o nebesih. Drugi dan pa sreča župnika bogat vaščan ter mu pravi: Prečastiti, večeraj ste govorili o nebe-sih; povedali ste veliko o njih ali povedali pa vender niste, kje so nebesa. — Oj, odgovarja župnik, jako me veseli, da vam morem po-jasniti večeraj zamujeno. Prihajam uprav z bliž-njega hriba. Tam stanuje v mali hišici bolna žena in dvoje bolnih otrok, niti najpotrebnejšega ži-veža nimajo. Ako greste sedaj do nje in jej ku-pite primernega živeža ter jej govorite: Ljuba žena, te reči vam prinašam v Jezusovem imenu, in jo tolažite v njeni bolesti, videli boste nebesa.

Drugi dan pride mož zopet do župnika ter mu izjavlja: Gospod župnik, hvala vam na va-šem ljubeznivem svetu — videl sem nebesa.

Gospica M. R.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrť leta 1 krono 50 vm. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.